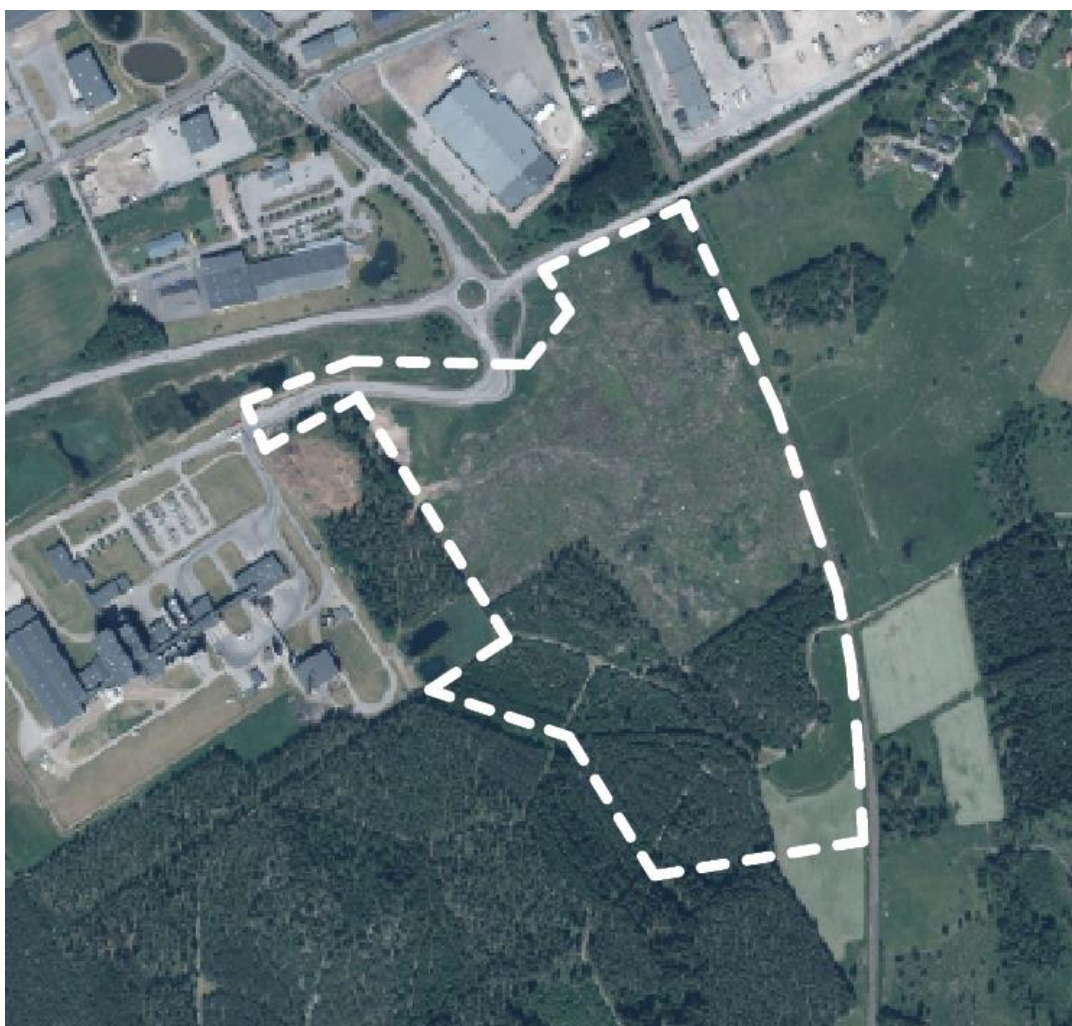

Behovsbedömning

Detaljplan för Saxberget 1–3, Älåkra 2:24 och del av Älåkra 3:2
samt del av Vimmerby 3:6 och 3:7, **Saxberget**
Vimmerby kommun, Kalmar län

Miljö- och byggnadsförvaltningen
MBN 2017-316
Granskningshandling

2019-08-06
Rev 2022-02-15

Inledning

Enligt 6 kap 11§ miljöbalken ska kommunen göra en miljöbedömning när en detaljplan upprättas. Behovsbedömningen är ett första steg i miljöbedömningen som ska avgöra om detaljplanens genomförande medför en betydande miljöpåverkan.

Syftet med miljöbedömningen är att integrera miljöaspekter i planen så att en hållbar utveckling främjas.

Detaljplanens syfte

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra en förnyelse och utökning av det planlagda industriområdet. Planförslaget skapar möjligheter för ett modernt och attraktivt verksamhetsområde att växa fram.

Ställningstagande

Med stöd av en utförlig checklista, som är grunden för genomgång av de kriterier som kan innebära betydande miljöpåverkan, gör miljö- och byggnadsförvaltningen den sammanvägda bedömningen att genomförandet av detaljplanen inte antas medföra någon betydande miljöpåverkan. Miljöbedömning med miljökonsekvensbeskrivning behöver därför inte upprättas.

Detaljplanen förväntas inte innebära någon betydande miljöpåverkan och inte heller någon fara för människors hälsa. Därför är det inte nödvändigt med en miljökonsekvensbeskrivning. Området omfattas inte av höga naturvärden och inte heller etableras några miljöfarliga verksamheter.

Alternativ lokalisering

Detaljplanen innebär att ett område på cirka 20 hektar förändras från skogsmark till verksamhetsområde. Detta innebär att en stor naturresurs tas i anspråk och att markanvändningen i området kraftigt förändras. Området anses dock relativt lämpligt för verksamhetsändamål, och en alternativ lokalisering av verksamhetsområdet skulle troligen innebära en större miljöpåverkan med längre transporter och påverkan på värdefullare naturområden.

Miljö- och byggnadsförvaltningen
MBN 2017-316
Granskningshandling

2019-08-06
Rev 2022-02-15

Detaljplanens miljöpåverkan

Mark

Området är obebyggt och används främst av motionärer.

Området består till största delen av produktionspåverkad barrskog utan höga naturvärden. Inga speciella arter påträffades vid inventeringstillfällena. De grövsta tallarna inspekterades utan att upptäcka några särskilda värden. Några grova aspar finns, dels i kanten mot åkern, dels strax söder om lertagsgölen. Några av dessa aspar är också hålträäd.

Gölarna inventerades med avseende på vattensalamandrar men varken salamandrar eller grodor kunde ses. Nordisk fladdermus kunde konstateras med hjälp av fladdermusdetektor. Gölarna hyser ändå vissa naturvärden då de utgör biotop för vissa fåglar. Här häckar sothöna, gräsand och knipa. Sex stycken krickhanar kunde ses i lertagsgölen vid det ena inventeringstillfället och vid nästa inventeringstillfälle sågs åtta stycken krickhanar i kärrgölen i söder. Hanarna lämnar honorna efter äggläggningen och samlas i sådana här vatten. Gölarna hyser också bl.a. trollsländor och flicksländor av flera olika arter. Vid inventeringarna påträffades lite varstans fjärilsarterna grönsnabbvinge, skogsvitvinge och citronfjäril.

Naturvärdesobjekt och landskapsobjekt

De naturvärdesobjekt som bedöms finnas är de båda områdena med gölar. Här finns visst biotopvärde. Område H är en igenväxande betesmark och här finns inga höga naturvärden. Område I är påverkat i vissa delar av dikning och här påträffas inte heller några höga naturvärden. Det är en tämligen trivial barrblandskog med inslag av löv, särskilt i buskskiktet.

Slutsatser och rekommendationer

Inventeringen visar att naturen vid Saxberget till stor del saknar höga naturvärden men att det finns två områden med visst naturvärde. Gölarna bör undantas från exploatering och runt dessa bör skapas en anpassad skyddszon. Man skulle ändå kunna använda det dike som rinner söderut för dagvattenavledning. De grova aspar som finns och särskilt hålträäden bör också sparas så långt möjligt.

Markföreningar

Det finns inga kända föreningar inom planområdet. Om det skulle förekomma någon form av förorenad mark gäller följande. Den som äger eller brukar en fastighet ska oavsett om området tidigare ansetts förorenat

Miljö- och byggnadsförvaltningen
MBN 2017-316
Granskningshandling

2019-08-06
Rev 2022-02-15

genast underrätta tillsynsmyndigheten om det upptäcks en förorening på fastigheten och föroreningen kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön (MB kap 10§11).

Hantering av markföroreningar

Resultaten från föreliggande markundersökning indikerar att saneringsåtgärder inte är nödvändiga att vidta med tanke på nuvarande och planerad markanvändning.

Genomförd markundersökning är endast översiktlig, det går inte att utesluta att det inom de undersökta fastigheterna kan förekomma jord som är så förorenad att saneringsåtgärder skulle vara motiverade. Entreprenörer bör därför vid framtida markarbeten, inom de undersökta fastigheterna, iaktta försiktighet och vara uppmärksamma på jord med avvikande utseende och lukt. Fler jordprover för analys kan med fördel också uttas i samband med eventuella ytterligare geotekniska undersökningar inför planerade byggnationer med syfte att få ett bättre beslutsunderlag gällande hantering av framtida schaktmassor.

Hydrologiska förhållanden

Enligt Sveriges Geologiska Undersöknings jordartskarta består området till största del av morän. Det förekommer lera, silt och isälvsediment på mindre ytor. Marken anses vara tillräckligt genomsläpplig för att ingen direktavrinning på markytan ska kunna ske annat än lokalt. Området bedöms inte bli översvämningsdrabbat vid beräknade framtida 100-års flöden.

Geotekniska förhållanden

Vid undersökning har de östra delarna av det aktuella området delats in i mindre delar och markerats med bokstäverna A-G. Markanvändningskartan visar indelningen.

Område A utgörs av ett lågområde som bedöms vara vattensjunkt med en viss fri vattenyta. I område B finns ett flertal dammar som sannolikt är gamla lertag. Skogen växer tätt inpå dammarna.

I område C och D utgörs marken i huvudsak av morän som normalblockig. Det förekommer dock områden med större blocksamlingar. Berget går på vissa platser i dagen. I några få lågpunkter bedöms ett tunt torvskick att finnas.

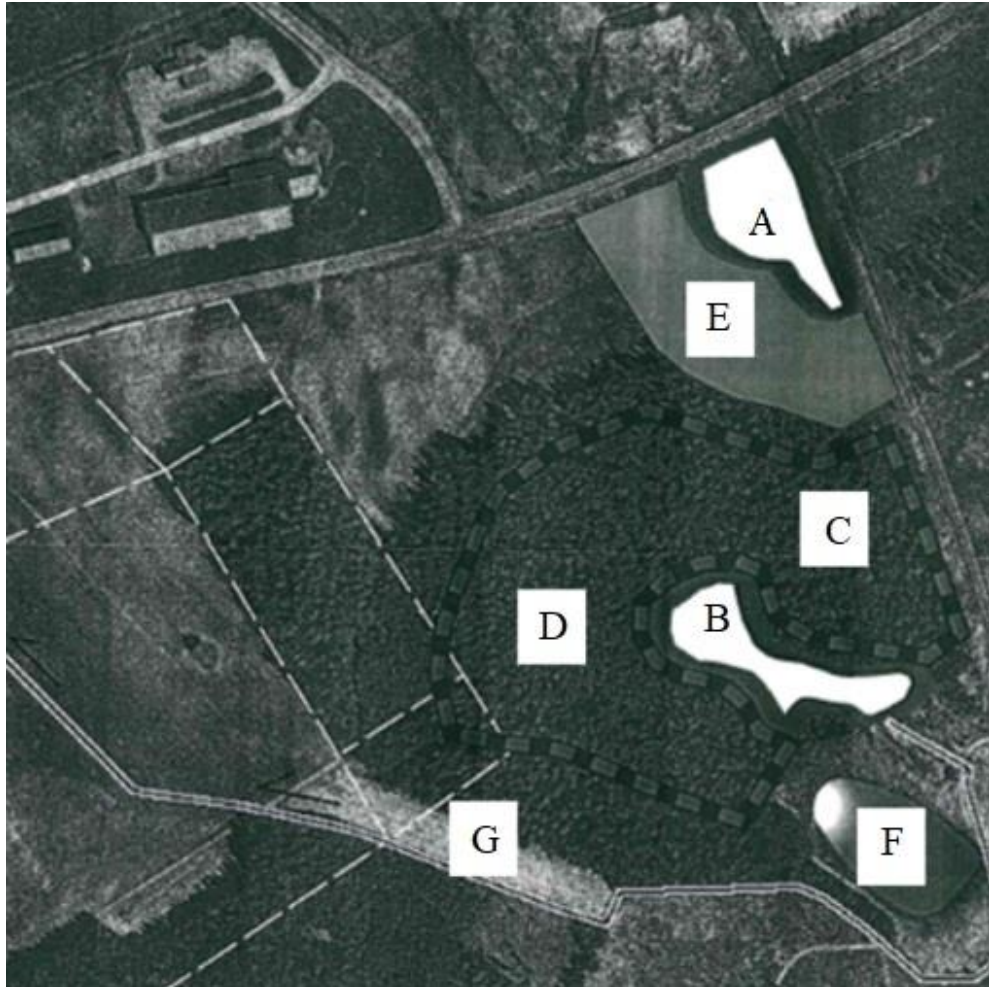

Miljö- och byggnadsförvaltningen
MBN 2017-316
Granskningshandling

2019-08-06
Rev 2022-02-15

Område E består av en vacker hagmark med gles skog i relativt högt torrt läge. Marken består av normal/blockig morän. Jorddjupet bedöms inte vara stort, då berg borde påträffas ca 1–3 meter under markytan.

I område F finns berg i dagen som sticker upp ca 5 meter över omgivande terräng. I område G sker avvattning av dammarna i område B genom ett dike.

Karta illustrerar markens användning.

Vatten

Miljö kvalitetsnormer för vattenförekomster (ytvatten, grundvatten och skyddade områden) syftar till att tillståndet i våra vatten inte ska försämrats och att alla vatten ska uppnå en bestämd miljö kvalitet. Kvaliteten på grundvattenförekomster bedöms inte försämrats.

Miljö kvalitetsnormer infördes 2009 och Vimmerby kommun omfattas av föreskrifterna i Södra Östersjöns vattendistrikt. Den ytvattenförekomst som

Miljö- och byggnadsförvaltningen
MBN 2017-316
Granskningshandling

2019-08-06
Rev 2022-02-15

ligger närmast planområdet är Stångån: Högerumsån–Älsterebäcken – SE 638915 - 150304.

För området gäller att följande kvalitetskrav ska uppnås: Ekologisk status: god status 2021. Idag bedöms den måttlig. Åtgärder krävs för att god ekologisk status ska kunna uppnås till år 2021.

Kemisk status: god status 2015. Idag bedöms den som god (exklusive kvicksilver). Stångån är negativt påverkad, främst av övergödning, vilket är tydligast i sjön Krön. Även jordbrukspåverkan märks då det längs långa sträckor odlas alldeles intill ån och det är brist på skuggande vegetation i åkanten. Efter årets rensning av ån är detta särskilt tydligt. Detta medför att fisk missgynnas.

Om andelen hårdgjord yta ökar måste fördröjande åtgärder genomföras för att minska effekten av detta. Framtida dagvattenflöden ut från området bör regleras utifrån befintliga förhållanden, vilket kommer ställa krav på fördröjningssystem inom eller i anslutning till området. Exempel på fördröjningssystem är dagvattendammar eller öppna diken med möjlighet till infiltration. Detta för att minska påverkan på recipienten och dämpa effekterna vid stora flöden.

Luft

Miljö kvalitetsnormer för utomhusluft syftar till att skydda människors hälsa och miljön. Gällande miljö kvalitetsnormer (MKN) enligt svensk författningssamling (SFS 2001:527) för luft, med gränsvärden för kväveoxid, kvävedioxid, svaveldioxid, kolmonoxid, bly, partiklar (PM10) i utomhusluft, bensen och ozon, bedöms inte överskridas på grund av planförslaget.

Inga mätningar har genomförts i kommunen men luftkvalitén bedöms som god och gynnas av att naturområdena i kommunen är omfattande och orten är förhållandevis liten. Detaljplanen bedöms inte innebära någon försämring av luftkvaliteten.

Buller

Trafiken, och därmed buller, kan förväntas öka när utbyggnaden av verksamhetsområden etableras, framför allt kan den tunga och mer bulleralstrande trafiken komma att öka. Planförslaget är flexibelt och tillåter flera användningar, dock inga bostäder. Detta gör det svårt att på förhand veta vilken form av verksamhet som kommer att etableras samt vilka konsekvenser som de kommer att medföra på omgivande bebyggelse. Detta

Miljö- och byggnadsförvaltningen
MBN 2017-316
Granskningshandling

2019-08-06
Rev 2022-02-15

föranleder till att verksamheternas påverkan på boendemiljö vad gäller buller, vibrationer, lukt samt luftföroreningar närmre kommer att utredas i tillståndsansökan.

Placering och utformning av byggnader är inte fastlagda och vägar inom kvartersmark kan komma att justeras. Nya bullerberäkningar bör genomföras när placeringar och utformningar av byggnader och vägar är fastlagda.

Specifika skyddsavstånd från industri kommer att beaktas i bygglovsansökan.

Naturmiljö

Planområdet saknar värdefull natur. Skogsdungen mellan planområdet och Arla (Majeristen 1) är värdefull för landskapsbilden och utgör även ett skydd för industrin.

Skogsområdet söder om planområdet har stora värden som promenadstråk. Sydväst inom planområdet finns ett biotopskyddat vattendrag i åkermark som behöver en dispensansökan.

Hälsa och säkerhet

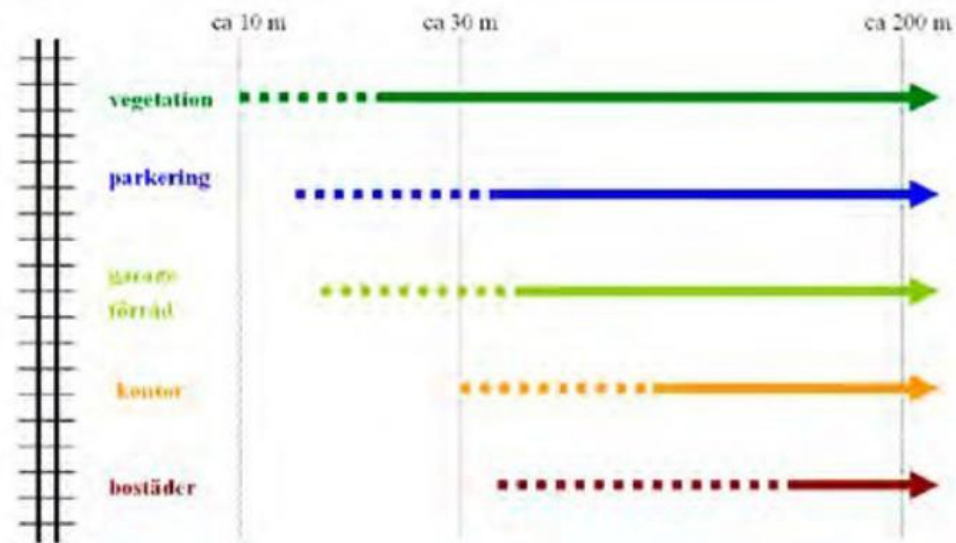
Inom närområdet finns inga riskkällor som påverkar planområdet. Föreslagen exploatering bedöms inte heller påverka människors hälsa och säkerhet negativt.

Vimmerby kommun klassificeras som normalriskområde. Marken utgörs i huvudsak av normalradonmark. Lokala variationer kan förekomma. Nya byggnader ska utföras radonskyddade, om inte annat påvisas, vad avser lokaler och bostäder för stadigvarande vistelse i markplanet.

Generellt bör ny bebyggelse inte tillåtas inom ett område på 30 meter från järnvägen, (räknat från spårmittpå på närmaste spår). Ett sådant avstånd ger utrymme för räddningsinsatser om det skulle ske en olycka, och det möjliggör en viss utveckling av järnvägsanläggningen. Verksamhet som inte är störningskänslig och där människor endast tillfälligtvis vistas, till exempel parkering, garage och förråd, kan dock finnas inom 30 meter från spårmittpå (se figur nedan). Hänsyn bör dock tas till möjligheterna att underhålla järnvägsanläggningen och bebyggelsen.

Miljö- och byggnadsförvaltningen
MBN 2017-316
Granskningshandling

2019-08-06
Rev 2022-02-15

Generella råd om avstånd till järnvägen för olika typer av verksamheter. Avstånden som anges utgör inte fasta regler utan verksamhetens lokalisering är en bedömningsfråga från fall till fall. Linjerna i figuren har därför streckats.

Hantering av markföroreningar

Resultaten från föreliggande markundersökning indikerar att saneringsåtgärder inte är nödvändiga att vidta med tanke på nuvarande och planerad markanvändning.

Genomförd markundersökning är endast översiktlig, det går inte att utesluta att det inom de undersökta fastigheterna kan förekomma jord som är så förorenad att saneringsåtgärder skulle vara motiverade. Entreprenörer bör därför vid framtida markarbeten, inom de undersökta fastigheterna, iaktta försiktighet och vara uppmärksamma på jord med avvikande utseende och lukt. Flera jordprover för analys kan med fördel också uttas i samband med eventuella ytterligare geotekniska undersökningar inför planerade byggnationer med syfte att få ett bättre beslutsunderlag gällande hantering av framtida schaktmassor.

Farligt gods

Länsstyrelsen lämnar i sin skrift "Riktlinjer för planläggning intill vägar och järnvägar där det transporteras farligt gods" (2016) följande rekommenderade skyddsavstånd för olika verksamheter intill primära leder:

- Intill primära transportleder för farligt gods ska det finnas ett bebyggelsefritt skyddsavstånd på minst 25 meter.

Miljö- och byggnadsförvaltningen
MBN 2017-316
Granskningshandling

2019-08-06
Rev 2022-02-15

Inom 0-30 meter från transportled för farligt gods bör endast obemannad drivmedelsförsörjning, ytparkering, odling och djurhållning samt trafikplanering planeras.

- Inom zonen 40-75 meter från transportled för farligt gods kan kontor, verksamheter, industri m.m. placeras.

- Inom 75 – 150 meter från transportled för farligt gods kan bostäder, detaljhandel, vård, besöksanläggningar mm planeras.

Befolkning

Ett genomförande av detaljplanen ger förutsättningar för en förädling och förstärkning av befintligt handelscentrum dels genom ett ökat utbud av främst varor, dels genom en ökad attraktivitet, konkurrenskraft och tillgänglighet. På regional nivå bedöms intentionerna i planen innebära att kommunens egen köpkraft till större del kan behållas inom kommunen genom att utflödet till kranskommunerna minskar.

De studier som finns på området visar att handel i centrum inte påverkas negativt av externa köpcentrum och det finns inga belägg för att stadskärnans roll som centrum utarmas. Tvärtom kan handeln i centrum gynnas av externa köpcentrum.

Kulturmiljö

Fornlämningar

En arkeologisk utredning har gjorts av Riksantikvarieämbetet Uv öst (2002). Av den framgår att en torplämning finns som fast fornlämning mellan järnvägsområdet och intilliggande industrikvarter. Denna består av rester av grundmurar och särskilt framträder resterna efter en jordkällare. Fornlämningen är skyddad enligt lag och förutsättes ligga kvar. En datering av torpet ska göras och om det visar sig att torpet är av yngre årgång bör de kunna tas bort.

Tegelbruket hade sina lertag intill planområdets östra del och med största urtaget där riksväg 40 går idag. Lämningarna efter tegelbruket finns redovisade i fornlämningsregistret men bedömningen är nu att lertagen inte utgör fast fornlämning.

Efter utförda provschaktningar kan konstateras att ingen risk för fynd av nya fornlämningar finns inom området i övrigt.

Miljö- och byggnadsförvaltningen
MBN 2017-316
Granskningshandling

2019-08-06
Rev 2022-02-15

Påträffas fornlämningar i samband med markarbetena ska dessa, i enlighet med 2 kap 10 § kulturminneslagen, omedelbart avbrytas och Länsstyrelsen underrättas.

Riksintressen

Inom planområdet finns inga platser som omfattas av riksintresse för natur- eller kulturmiljön.

Cirka 5 meter öster om planområdet ligger riksintresse för kommunikation (riksintresse för järnväg). Riksintresse bedöms inte påverkas negativt om detaljplanen genomförs.

Riksväg 40 (RV40) som utgörs av riksintresse ligger cirka 100 meter från planområdet. Riksintresse bedöms inte påverkas negativt om detaljplanen genomförs.

Stads- och landskapsbild

Innanför riksvägarna tillåts endast längre industribebyggelse för att inte skymma stadskärnans bebyggelse. En grundläggande generell princip är att det tillåts högre byggnader ju längre ifrån riksväg 40 de befinner sig. Dock medför den bakomliggande skogsklädda höjden samt de omgivande vegetationsstråken att byggnaderna erhåller en naturlig inramning och mjukar upp det hårda intryck som verksamhetsområdet kan medföra till. Skogsområdet ger även bostadsbebyggelsen i öster ett visuellt skydd mot den tilltänkta bebyggelsen.

Utredningar

En utförlig checklista har upprättats för behovsbedömningen där detaljplanens miljöpåverkan har bedömts utifrån miljöbalken, riksintressen och andra skyddsvärden, miljömål, hållbarhetskriterier (bilaga 2 och 4 i Förordning (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar), klimat-anpassning och kommunala styrdokument.

Medverkande tjänstemän

Tidigare tjänstemän Gabriel Helgesson, Björn Holm och Arvid Lindblad.
Reviderad av Hanna Maleus Larsson, Planarkitekt.